

KvinnSam

NATIONELLT BIBLIOTEK FÖR GENUSFORSKNING

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Vad finns det för material kring skolan och jämställdhet?

Hur får jag reda på vilka avhandlingar som skrivits inom genus och teknik?

Vilket år fick svenska kvinnor tillträde till universitetsutbildning?

Inlägg i prostitutionsdebatten - hur hittar jag det?

Var får jag tag på en bild av Ellen Key?

Hur hittar jag artiklar om kvinnors levnadsförhållanden under 1800-talet?

KvinnSam, en del av Göteborgs universitetsbibliotek, är nationellt bibliotek för genusforskning och här hittar du svar på dessa och många andra frågor. Vi har Nordens största samling av litteratur om genusfrågor och arkivmaterial från kvinnoföreningar och enskilda kvinnor.

1. Första Maj-demonstration, Kvinnoligan i Lund 1972
2. Forskningsrapporter från Nationella sekretariatet för genusforskning
3. Eva Andén, Elin Wägner och okänd kvinna (Advokat Eva Andéns arkiv)

Databaser och digitala resurser producerade av KvinnSam

DATABASEN KVINNSAM

Nordens största databas inom kvinno-, mans- och genusforskning. Här finns referenser till böcker, artiklar, uppsatser, bokkapitel, rapporter m. m. Databasen täcker litteratur fr.o.m. 1970-talet och vi lägger kontinuerligt in äldre material. Detta finns f.n. förtecknat i en kortkatalog i KvinnSams läsesal.

GENA

I GENA kan du söka svenska avhandlingar med genusperspektiv. Här finns referenser fr.o.m. 1960, då den första kvinnovetenskapliga avhandlingen skrevs, och framåt. Nyare avhandlingar finns ofta i fulltext. Databasen har utvecklats i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning.

GREDA

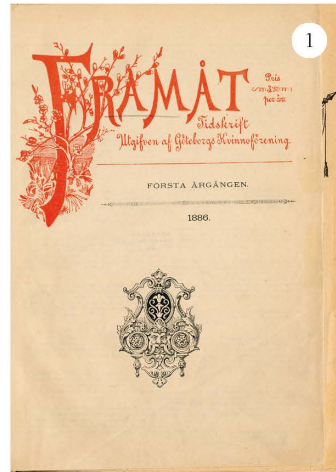
I GREDA kan du hitta svenska genusforskare inom olika områden. Uppgifterna i basen bygger på forskarnas egna registreringar. Databasen har utvecklats i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning.

JÄMDA

I JÄMDA får du tips på litteratur om i första hand jämställdhetsintegrering men även om jämställdhet i allmänhet. Här finns länkar och hänvisningar till statliga utredningar, doktorsavhandlingar, rapporter, lagar, handböcker m.m., ofta i fulltext. Databasen är utvecklad i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning och ingår i JÄMI:s (Jämställdhetsintegrering i staten) portal Jämställ.nu.

1. Tidskriften Framåt
2. Andra Internationella Kvinnliga Idrottsspelen, Göteborg 1926
3. Tidskriften Morgonbris
4. Studenter vid den Internationella röststrättkongressen i Stockholm 1911 (Advokat Eva Andéns arkiv)

FF 187
389

3

MORGONBRIS

Nr 3. Arbetarkornas tidning. — Utgiven av Kvinnornas Fäskförbund. Juli 1907.

Leon Larssons diktning.

I

Vid sedan av vår dode Gabriëlsson som Oskan Nilsson intager Leon Larsson främsta rummet som de svenska gråtarnas skåld.

Gabriëlssons diktning var den blygde och vake arbetarkaldens. Hans sängmög gick mestadels i sälla tankar, kärleksönskan var den proletariatske drömmaren, som tryngts att taga stridsjälmen på, för den rättfärdiga saka skull, som drivas hans folk ut i kamp. Han var en tänkare, som dog med svavel i hand. Han var också en slaver, som tagit i hand för att lyra sitt folks frösta tunga öfvervandringsväg. Facklans förbrändes hans hand och han sjölv stupade innan Kunnanslandet var nått. Hans arbetande folk hann icke ens till Svala, öfver den nådde honom. Så fick han, som av naturen bländats ett skåldat en profetoresal i flödet eller intaga en plats på drömmarnas och vittelsekrans parnass, som kringas de med hjältarna i stället för med lagern om panna. Dock — ännu är icke minde för det. De som som falla på sin poesi i de förtvyltas frilötskaup, den här hjälteglorian till, vare sig de stupat i ledet eller bland införarna, och ännu skola de minnas som, likt Gabriëlsson

fästas böst med färdens tunga
sinnets ägarens som fröst vinnas,
främst, skola våra dikfars under vår kamp
minnas.

Oskan Nilssons diktning är den folkde hånkaldens. Han är kampens böst

och transnornas bigre. Det är icke heller böst en sängare mer, utan en fältherrens klinga. Skåldarnas brok och lanarnas vinnande, transnornas dån och färdens ståt, allt vad till striden hör sätas han. Sitt glesande folk vill han ständigt se strida, icke vilja. Kampen mot mörket,

och transnornas bigre. Det är icke heller böst en sängare mer, utan en fältherrens klinga. — Med båda dessa har *Leon Larsson* skåldat. — Som Gabriëlsson är kärns i dem av sina dikter verk och drömmar, som Oskan Nilsson, älskar han drömmare sin klinga för stridens hjältets skull, striden för fröhet och rätt, striden för ett nytt samhälle, för en ny mänsklighet. Som Gabriëlsson flödet är han ofta vid lögredeln, som Oskan Nilsson är han flödet även mitt i stridens vinnande, mitt i handlingens hetaste ögonblick. Som Gabriëlsson längtar han efter att se ökenvandringens stund — med en stormning av himmel! — och det förlofande landet kända ut sig för sitt folks bliskar, men som Oskan Nilsson skulle han dock förvisso söra, som kampen någonsin slutade. Så går där en diktning genom hans diktning, som dock har sin enhet däri att striden för *skålden* icke har något slut.

I mycket är Leon Larssons diktning dock olik de båda andra skåldernas. Hans flödet är fört en annan än Gabriëlssons, mera optimistisk i sin grundton, mindre melankolisk. Striderna på hans lyra äro starkare, anslagen djupare, tosen härare, sällan progmatisk, hela hans sönn villigare. Han har icke heller Oskan Nilssons mångsyglet i att föra klingan, ehuru kanske stället är av naturens svölgare. Ökstenmission är icke djup och omfattande, men ofta resnare.

Har Gabriëlsson de mörka luckvioleterna kring sin stridsjäl och Oskan Nilsson de röda viltsönnerna, så har Leon Larsson de vita bigerna. Där ligger icke sällan t. o. m. i hans vildeste sängare kärns öskald och öskaldfarhet. Detta

LEON LARSSON.

70 40
1914

BILDDATABASEN

Här hittar du fotografier av kända rösträttskvinnor, okända studentskor, kvinnliga idrottare m.m. Bilderna är hämtade från KvinnSams arkiv, de flesta är från sekelskiftet och tidigare hälften av 1900-talet.

ÄLDRE DIGITALISERADE

KVINNOTIDSKRIFTER

Den första kvinnotidskriften "Tidskrift för hemmet", som började ges ut 1859, och dess efterföljare finner du i det digitala arkivet över äldre svenska kvinnotidskrifter. Tidskrifterna är läs- och sökbara från KvinnSams webbplats.

ÅRTALSLISTAN

Här kan du hitta viktiga årtal inom, framförallt svensk, kvinno- och jämställdhetshistoria. I vissa fall finns det länkar till mer utförlig text och även illustrationer.

1. Pausgymnastik på Gävle tobaksfabrik, 1940 (Personalkonsulent Herta Svenssons arkiv) (föregående uppslag) 2. Studenter, Wallinska skolan i Stockholm 1886 (föregående uppslag) 3. Andrea Andreen och okänd studentska, 1929 (Läkare Andrea Andreen-Svedbergs arkiv)

Kvinnohistoriska portaler

I KvinnSams arkiv finns en stor samling intressant material från den svenska kvinnorörelsen. Detta var vår utgångspunkt när vi skapade våra historiska portaler med olika teman. De är alla uppbyggda på ungefär samma sätt och innehåller historiska texter skrivna av forskare, biografiska artiklar om föregångskvinnor, inskannat arkivmaterial och fotografier. Portalerna är tänkta som undervisningsmaterial från gymnasienivå och uppåt men kan användas av alla som är intresserade av kvinnohistoria. De portaler vi hittills gjort handlar om:

- Kvinnors kamp för kunskap
- Kvinnors kamp för rösträtt
- Kvinnor i arbete
- Kvinnor och fred
- Kärlek, makt och systerskap – om andra vågens kvinnorörelse

1. Rösträttsvykort, 1911 (Gulli Petrinis arkiv)
2. Fredsblomma
(Internationella Kvinnoförbundet För Fred och Frihets (IKFF) arkiv)
3. Grundarna av Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad.
Stående från vänster: Elisabeth Tamm, Ada Nilsson, Honorine Hermelin, Elin Wägner, sittande: Kerstin Hesselgren

Handskrifter och arkivmaterial

I KvinnSams arkiv finns handskrifts- och arkivmaterial från enskilda kvinnor, organisationer och föreningar. Materialets tyngdpunkt ligger på 1900-talets första hälft, från rösträttskampen och tiden därefter. Samlingarna innehåller brev, bilder, dagböcker, manuskript etc., samlade av och om enskilda kvinnor som t. ex. Elin Wägner, Sonja Åkesson och Barbro Alving.

Här finns också arkiv från svenska kvinnoföreningar, som Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad, Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb och Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet.

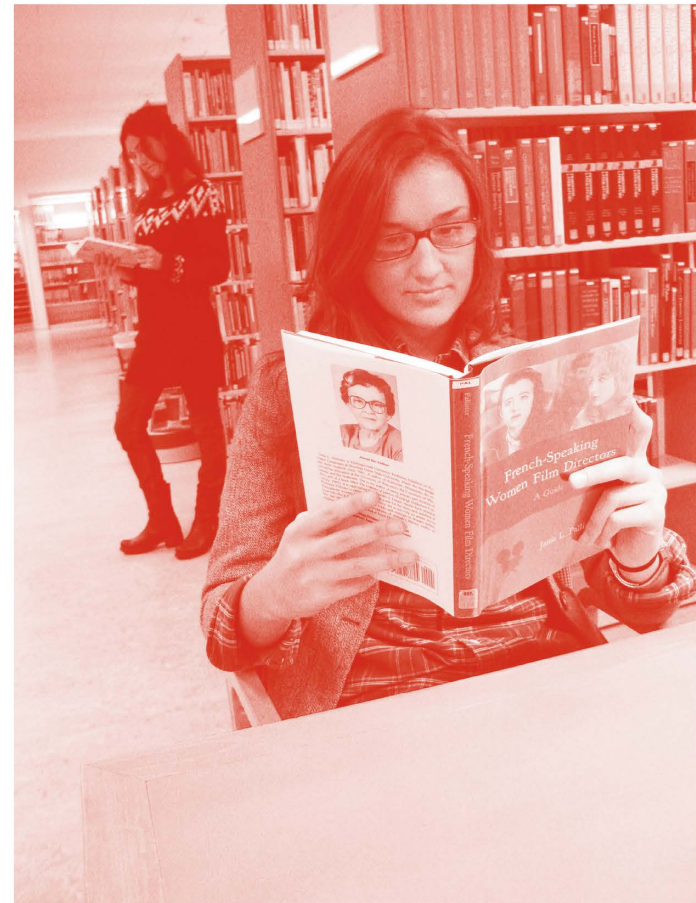
Arkivförteckningarna finns på KvinnSams webbplats och materialet är tillgängligt för vetenskaplig forskning.

Biblioteket

KvinnSam har en egen läsesal med litteratur och läsplatser. Här hittar du böcker och ca 120 tidskrifter. De behandlar olika ämnen, men gemensamt för dem är att de har ett kvinno- eller genusperspektiv.

KLIPPSAMLINGEN

I klippssamlingen finns tidningsklipp från förra sekelskiftet fram till ca år 2000. Här kan du följa hur olika ämnen debatterats i pressen och hitta artiklar om kända och mindre kända kvinnor.

Grundarna av Kvinnohistoriskt
arkiv: Eva Pineus, Asta Ekenvall
och Rosa Malmström

Mer om KvinnSam

KvinnSam grundades 1958 under namnet Kvinnohistoriskt arkiv. Det var ett privat initiativ av bibliotekarierna Asta Ekenvall och Rosa Malmström samt Eva Pineus, ordförande i Fredrika-Bremer-Förbundets Göteborgsavdelning.

1971 blev Kvinnohistoriskt arkiv en del av Göteborgs universitetsbibliotek och bytte då namn till Kvinnohistoriska samlingarna.

1997 blev samlingarna Nationellt ansvarsbibliotek för kvinno-, mans- och genusforskning. 2010 bytte avdelningen namn till KvinnSam - Nationellt bibliotek för genusforsk-

ning. Under drygt 50 år har KvinnSam utvecklats till Nordens största bibliotek för genusforskning. En viktig del av verksamheten är samarbete med andra institutioner och organisationer inom och utom Sverige. Nationella sekretariatet för genusforskning är en av de största samarbetsparterna.

KvinnSam ingår tillsammans med våra nordiska motsvarigheter i nätverket NING (Nordic Information Network Gender). Vi är också medlemmar av det europeiska nätverket WINE (Women's Information Network Europe).

Göteborgs universitetsbibliotek 2011 | Ansvarig utgivare: Agneta Olsson
Text: KvinnSam | Grafisk form: Emma Hässel | Tryck: Geson Hylte Tryck

Göteborgs universitetsbibliotek har använt sitt exlibris sedan biblioteket förstatligades 1961. Formgivaren Erik Lindegren fick uppdraget att designa märket. Han arbetade då som föreståndare vid Slöjdföreningens skola (numera HDK) i Göteborg. Den lokala anknytningen och märkets historia har ett stort kulturhistoriskt värde för Göteborgs universitet.

